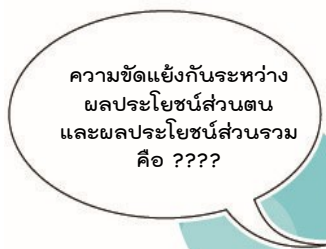


คู่มือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

CONFLICT OF INTERESTS



กรมบัญชีกลาง
กองการเจ้าหน้าที่
พฤษภาคม 2559

คำนำ

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption) ถือเป็นปัญหาสำคัญ ซึ่งสร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะการทุจริต ประพฤติมิชอบในภาครัฐ ถือเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อ ระบบบริหารราชการแผ่นดิน ส่วนหนึ่งเกิดจากผลประโยชน์ขัดกัน ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของเจ้าหน้าที่รัฐ เรียกว่า “ผลประโยชน์ทับซ้อน” (Conflict of interests) ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความไม่เป็นกลาง และลดทอนคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ อันถือว่าเป็นปัญหา การทุจริตคอร์รัปชันประเภทหนึ่ง

คู่มือเล่มนี้จัดทำขึ้นโดยนำสาระสำคัญที่สำนักงาน ก.พ. จัดทำไว้ มาทำในรูปแบบที่น่าสนใจและเข้าใจได้ง่ายขึ้นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลความรู้ เกี่ยวกับเรื่องผลประโยชน์ขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ ส่วนรวม รวมถึงเป็นการเสริมสร้างมาตรฐานทางคุณธรรม จริยธรรมให้แก่บุคลากรของกรมบัญชีกลาง เพื่อรับทราบและนำมายึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติตนเองได้อย่างถูกต้อง ตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

กองการเจ้าหน้าที่
พฤษภาคม 2559

สารบัญ

ความหมาย	1
ปัจจัย 3 ประการที่ทำให้เกิดความขัดแย้งกัน ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม	3
รูปแบบที่พบเห็นบ่อย ๆ	4
ตัวอย่างรูปแบบพฤติกรรมความขัดแย้งกัน ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ ส่วนรวมที่พบเห็นบ่อย ๆ	11
กิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาความขัดแย้งกัน ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม	12

ความหมาย

ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์ส่วนรวม



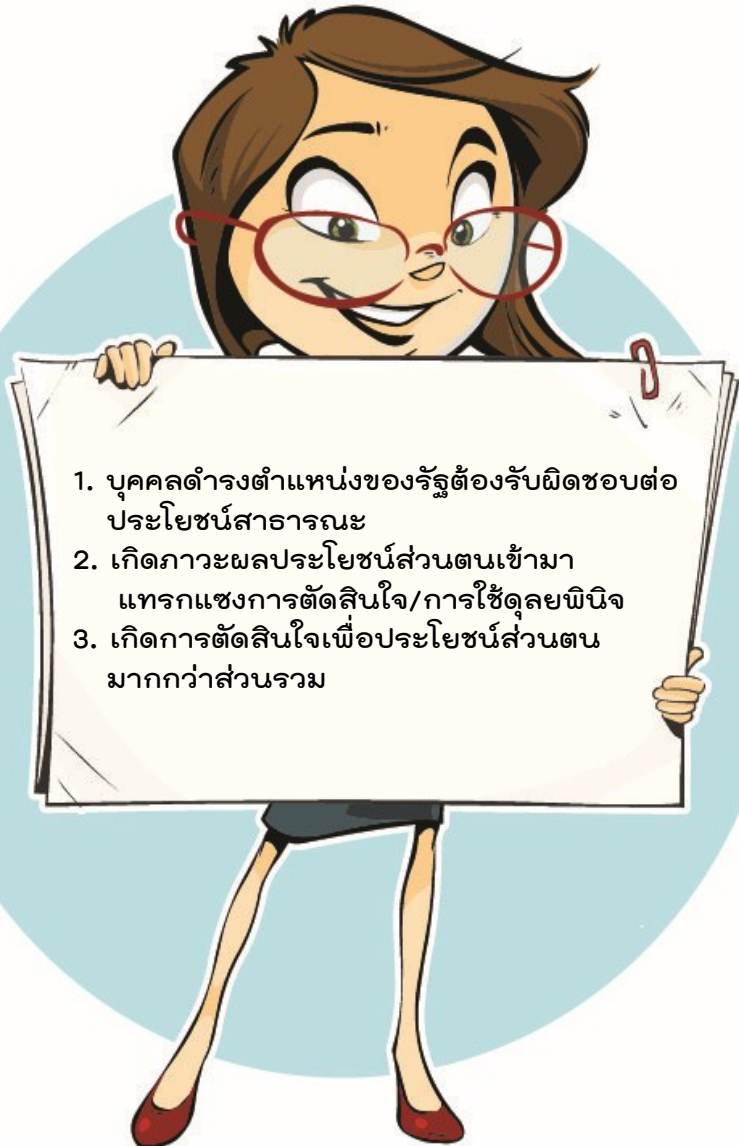
สถานการณ์หรือการกระทำที่บุคคล
ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ
พนักงานบริษัท หรือผู้บริหาร
มีผลประโยชน์ส่วนตัวมากจนมีผลต่อ
การตัดสินใจหรือการปฏิบัติหน้าที่ใน
ตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้น
รับผิดชอบอยู่ และส่งผลกระทบต่อ
ประโยชน์ส่วนรวม กล่าวคือ
การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตัดสินใจ
หรือปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งของตน
อันก่อให้เกิดประโยชน์
ต่อตนเองหรือพวกพ้องมากกว่า
ประโยชน์ส่วนรวม
ซึ่งการกระทำนั้นอาจเกิดขึ้น
อย่างรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว
ทั้งเจตนาและไม่เจตนา
ซึ่งมีหลายรูปแบบจนกระทั่ง
กลายเป็นสิ่งที่ปฏิบัติกันทั่วไป
โดยไม่เห็นว่าเป็นความผิด

ลุงอูย และสมเดชคุยกันเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นความขัดแย้ง ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม



การมีพฤติกรรมความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นการกระทำที่ละเลยประโยชน์ส่วนรวม ก่อให้เกิดความผิด
เชิงจริยธรรม ขาดจิตสำนึก ขัดกับจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นความผิดขั้นแรกที่จะ
นำไปสู่การทุจริตในภายหลัง

ปัจจัย 3 ประการที่ทำให้เกิดความขัดแย้งกัน
ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม



รูปแบบที่พบเห็นบ่อย ๆ

การรับของขวัญ/รับผลประโยชน์

จะมีผลต่อผู้รับของขวัญ
และทำให้เจ้าหน้าที่ตัดสินใจเอนเอียงในลักษณะที่
เอื้อประโยชน์ต่อผู้ให้ของขวัญนั้น

ระหว่างเดินทางกลับจากการรับประทานอาหารกลางวัน
อธิบดีจำลองได้คุยกับนายสมารถ ซึ่งเป็นเลขาฯการกรม



การกระทำดังกล่าว ถือว่าเป็นความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์
ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม เพราะข้าราชการขาดความเป็นกลางและขาด
จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนต่อรองกับ
พรรคพวกให้ญาติของตนที่ครอบครัวยุติประจบสอปรกับเจ้าพวกสร้างขึ้นเป็น
หัวหน้าฝ่ายพัสดุ แทนที่จะเป็นการพิจารณาตัดสินเลือกจากความรู้ความสามารถ
“อย่างโปร่งใส โดยยึดหลักคุณธรรม”

ระหว่างเดินทางกลับจากการรับประทานอาหารกลางวัน
อธิบดีจำลองได้คุยกับนายสามารถ ซึ่งเป็นเลขานุการกรม



การกระทำดังกล่าว ถือว่าเป็นความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม เพราะข้าราชการขาดความเป็นกลางและขาดจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนต่อรองกับพรรคพวกให้ญาติของตนที่ครอบครัวยึดประกอบธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขึ้นเป็นหัวหน้าฝ่ายพัสดุ แทนที่จะเป็นการพิจารณาคัดเลือกจากความรู้ความสามารถ “อย่างโปร่งใส โดยยึดหลักคุณธรรม”

การทำธุรกิจกับตนเอง

การหาประโยชน์ให้กับตนเอง ครอบครัว
หรือพวกพ้องจากตำแหน่งหน้าที่
เป็นการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อตนเอง

นายฉกฉวย นักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งสมัครแข่งขันเป็นนายก-
เทศมนตรีคู่กับนางสารภี ภรรยาอกสมรสที่สวนหลังบ้าน



การกระทำความผิดดังกล่าว ถือว่าเป็นความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม เพราะเป็นการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ที่ ต้องให้บริการแก่สาธารณะ และต้องดำเนินการด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม เพื่อ ประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นหลัก แต่กลับคำนึงถึงผลประโยชน์ ของครอบครัวโดยให้ญาติ/ภรรยาอกสมรสมาเป็นคู่สัญญา และรับเหมางานกับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเองบริหารงานอยู่

การทำงานหลังเกษียณ

การไปทำงานหลังออกจากงานเดิม โดยใช้ความรู้
ประสบการณ์ หรืออิทธิพล
จากที่เคยดำรงตำแหน่งมารับงาน
หรือเอาประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้อง

นายประจวบ ผู้บริหารหน่วยงานกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม
ที่กำลังจะเกษียณรับเชิญไปทานอาหารกลางวันกับนางนิยดา ผู้อำนวยการ
ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรบุคคล บริษัทผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ยักษ์ใหญ่
รายหนึ่ง



การกระทำได้ดังกล่าว ถือว่าเป็นความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์
ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม เพราะเป็นการทำให้หน่วยงานราชการเสียเปรียบ
และมักมีการใช้อำนาจบารมีในที่ทำงานเดิม ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการ
และไม่ยุติธรรมกับบริษัทเอกชนรายอื่น ๆ

การทำงานพิเศษ

การเป็นที่ปรึกษา และการจ้างงานให้แก่ตนเอง
รวมถึงการใช้ตำแหน่งสถานภาพการทำงานสาธารณะ
ในการที่จะเข้าไปเป็นนายจ้างของภาคเอกชน
หรือเป็นเจ้าของเอง
ตลอดจนการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ของรัฐ
ในการทำงานพิเศษภายนอก

หลังจากที่ ดร. แสนฐ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมรับโทรศัพท์
จากนายประชา พนักงานบริษัทเอกชนยักษ์ใหญ่แห่งหนึ่งแล้ว ก็ออกมา
พูดกับนางสาวสำรวย เลขาหน้าห้อง

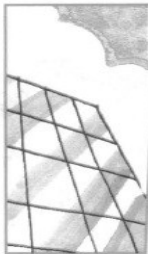


การกระทำดังกล่าว ถือว่าเป็นความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม เพราะข้าราชการที่มีหน้าที่ต้องสอนหนังสือ แต่ขณะเดียวกันก็เป็นที่ปรึกษาบริษัท โดยรับประโยชน์ที่ได้จากบริษัทเอกชน จึงทำให้ละเลยต่อหน้าที่ราชการ

การรู้ข้อมูลภายใน

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นในข้อมูลลับของทางราชการ นำข้อมูลไปเปิดเผยเพื่อรับสิ่งตอบแทนที่เป็นประโยชน์ ในรูปของเงินหรือประโยชน์อื่น ๆ หรือนำข้อมูลไปเปิดเผยให้แก่ญาติหรือพวกพ้องและแสวงหาผลประโยชน์จากข้อมูลนั้น

นายพิทักษ์ ผู้อำนวยการกองกลาง ได้นัดคุยกับนายประจวบ เจ้าของบริษัทด้านคอมพิวเตอร์ ในงานเลี้ยงรุ่น



การกระทำดังกล่าว ถือว่าเป็นความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม เพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐได้นำความลับมาเปิดเผยให้กับพวกพ้อง แทนที่การประมูลจะเป็นการแข่งขันอย่างเสรี ถือเป็นการทำให้สาธารณะเสียประโยชน์ ไม่ได้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญที่แท้จริง ในราคาที่เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อราชการ นอกจากนี้ยังใช้อำนาจหน้าที่ให้ผู้อื่นได้บังคับบัญชา ประกาศประกวดราคาล่าช้าเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องด้วย

การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์ทางการเมือง

นายมานะเป็นนายกเทศมนตรี ได้เจอกับนายวิวัชสมาชิกสภา
เทศบาลที่หน้าร้านกาแฟข้างวัดบางโพธิ์ไทร



ถ้าอย่างนั้น ก็ช่วยถอยเงินเข้า
ตำบลของพวกผมบ้าง แล้วก็ใส่
ชื่อผมแล้วพรรคฉันจะได้



เฮ้ เฮ้ เรื่องฉันนี่เอง
ลำบากมาก



การกระทำดังกล่าว ถือว่าเป็นความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์
ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม เพราะในฐานะสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมีบทบาท
ในการอนุมัติและตรวจสอบการใช้งบประมาณของฝ่ายบริหาร แต่กลับไปต่อรอง
หาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง และใช้วิจรรย์ญาณในการตัดสินใจอนุมัติเงิน
จากความถูกต้อง และประโยชน์สาธารณะ เนื่องจากต้องการให้ฝ่ายบริหาร
(นายกเทศมนตรี) เสนอโครงการไปพัฒนาพื้นที่ของตนและยังใส่ชื่อของตนเอง
และพรรค เป็นการหาเสียงจากงบประมาณแผ่นดิน

ตัวอย่างรูปแบบพฤติกรรมความขัดแย้งกัน ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ ส่วนรวมที่พบเห็นบ่อย ๆ

- การหาประโยชน์ให้ตนเอง
- การรับผลประโยชน์จากการที่ดำรงตำแหน่งหน้าที่
- การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน
- การใช้ข้อมูลลับของทางราชการเพื่อแสวงหาประโยชน์
แก่ตนเองและพวกพ้อง
- การรับงานนอกแล้วส่งผลต่อความเสียหายของ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ
- การทำงานหลังจากออกตำแหน่ง
และเอื้อประโยชน์ต่อบริษัท
- การให้ของขวัญ ของกำนัล
เพื่อหวังความก้าวหน้า
- การช่วยญาติมิตรให้ได้งาน
อย่างไม่เป็นธรรมในหน่วยงาน
ที่ตนมีอำนาจ
- การซื้อขายตำแหน่ง การจ่าย
ผลประโยชน์ ทั้งที่เป็นตัวเงิน
และประโยชน์รูปแบบอื่น
เพื่อให้ได้มาซึ่งการเลื่อนระดับ
ตำแหน่งหรือความดีความชอบพิเศษ



กิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาความขัดแย้งกัน
ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม



ทั่วไป

- >> การนำข้อมูลลับ/ข้อมูลภายในมาใช้
หาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือพวกพ้อง
- >> หัวหน้าหน่วยงานซึ่งครอบครวั
ประกอบธุรกิจแต่งตั้งให้ญาติ/คนสนิท/
คนที่มีความสัมพันธ์ฉันญาติขึ้นเป็น
ผู้อำนวยการกองพัสดุ
- >> การช่วยญาติมิตรหรือคนสนิทให้ได้งาน
ในหน่วยงานที่ตนมีอำนาจ
- >> การรับผลประโยชน์หรือการเรียกร้อง
สิ่งตอบแทนจากการปฏิบัติงานในหน้าที่
ความรับผิดชอบ
- >> การรับงานนอกหรือการทำธุรกิจ
ที่เบียดบังเวลาราชการ/งานโดยรวม
ของหน่วยงาน
- >> การทำงานหลังเกษียณให้กับหน่วยงาน
ที่มีผลประโยชน์ขัดกับหน่วยงาน
ต้นสังกัดเดิม
- >> การนำราชการไปใช้ในกิจธุระส่วนตัว
และหลายกรณีมีการเบิกค่าน้ำมันด้วย
- >> การนำบุคลากรของหน่วยงานไปใช้
เพื่อการส่วนตัว



กลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวกับการตรวจสอบ ประเมินราคา การจัดซื้อจัดจ้าง

- >> การหาผลประโยชน์จากความไม่รู้ในระเบียบและข้อมูลของทางราชการของประชาชน โดยเรียกรับเงินและอ้างว่าจะสามารถช่วยให้สามารถเสียค่าธรรมเนียมในการโอนกรรมสิทธิ์ซื้อขายที่ดินในราคาที่ถูกกว่าได้
- >> ผู้บริหารสถาบันการเงินหวังก้าวหน้าในอาชีพจึงได้ร่วมมือและให้ความช่วยเหลือแก่นักการเมืองในการกู้เงินในวงเงินสูงในรูปแบบการประเมินราคาหลักทรัพย์ค้ำประกันให้สูงเกินกว่าความเป็นจริง
- >> เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีอากรได้เปิดสำนักงานบัญชีเพื่อทำบัญชีและรับจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำกัด ซึ่งในเวลาปฏิบัติงานก็จะเลือกให้บริการเฉพาะรายที่ตนเองได้รับประโยชน์จากผู้เสียภาษีเท่านั้น
- >> การกำหนดมาตรฐาน (Specification) ในสินค้าที่จะจัดซื้อจัดจ้างให้บริษัทของตนหรือของพวกพ้องได้เปรียบหรือชนะในการประมูล
- >> การให้ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างแก่พรรคพวก/ญาติเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในการประมูลหรือการจ้างเหมา รวมถึงการปกปิดข้อมูล เช่น การปิดประกาศหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารล่าช้า หรือเพ้นกำหนดการยื่นใบเสนอราคา



กลุ่มวิชาชีพอิสระ

- >> การรับงานภายนอกจนกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ประจำ
- >> การใช้สิทธิในการเบิกจ่ายยาให้กับญาติแล้วนำไปใช้ที่คลินิกส่วนตัว
- >> การรับประโยชน์จากระบบลือกบัตรคิวให้แก่เจ้าหน้าที่หรือญาติเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน โดยผู้มีหน้าที่ดูแลบัตรคิวจะลือกไว้มากกว่าที่หน่วยงานกำหนด และไปเรียกรับประโยชน์จากบัตรคิวที่ลือกไว้เกินเหล่านั้นจากผู้รับบริการที่ต้องการลัดคิว

กลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม

- >> การเรียกรับผลประโยชน์จากการอนุญาตให้คืนของกลาง

กลุ่มวิชาชีพวิชาการ

- >> คณะกรรมการตรวจรับผลงานทำหน้าที่เสมือนเป็นนายหน้าให้แก่บริษัทที่ปรึกษา โดยรับรายงานผลการศึกษามาพิจารณาก่อนและแก้ไขในประเด็นที่คาดว่าจะอาจถูกคณะกรรมการคนอื่นท้วงติงรวมถึงการเข้าไปแทรกแซงการพิจารณาของกรรมการคนอื่น

